

Perustuslakivaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain 54 §:n muuttamisesta ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain 25 §:n 4 momentin kumoamisesta

Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain 54 §:n muuttamisesta ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain 25 §:n 4 momentin kumoamisesta (HE 94/2024 vp): Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava sosiaali- ja terveysvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Joni Komulainen, sosiaali- ja terveysministeriö
- erityisasiantuntija Anna Sandberg, sosiaali- ja terveysministeriö
- professori (emerita) Raija Huhtanen
- yliopistonlehtori Evgeniya Kurvinen

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- professori Tuomas Ojanen

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annettua lakia ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annettua lakia.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026.

Hallituksen käsityksen mukaan lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksityksessä. Hallitus pitää kuitenkin suotavana, että perustuslakivaliokunta antaisi asiasta lausunnon.

Valiokunnan lausunto PeVL 3/2025 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

(1) Esityksessä ehdotetaan, että sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta annetun lain (jäljempänä voimaannpanolaki) 64 a §:n mukaisesta potilastietojen käsittelystä Uudenmaan maakunnan alueella säädetään jatkossa toistaiseksi voimassaolevana sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain 54 §:ssä. Esityksen tavoitteena on sen perustelujen (s. 8) mukaan yhtäältä mahdollistaa potilastietojen saumaton käsittely Uudenmaan maakunnan alueella siten, että terveydenhuollon ammattilaisella on mahdollisuus hoitaa potilasta asianmukaisesti, ja samalla myös turvata asiakkaan tiedollista itsemääräämisoikeutta. Toisaalta sääntelyn toiminnallisena tavoitteena on taata Uudenmaan maakunnan alueelle erillisratkaisusta huolimatta mahdollisimman samankaltainen potilastietojen käsittelyn kokonaisuus kuin muilla hyvinvointialueilla on.

(2) Ehdotettu sääntely on merkityksellistä ennen kaikkea perustuslain 10 §:ssä turvattun yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta.

(3) Perustuslakivaliokunta on arvioinut (PeVL 17/2022 vp) potilastietojen käsittelyä Uudellamaalla koskevaa voimaannpanolain 64 a §:ää, joka tuli voimaan 1.1.2023 ja on voimassa 31.12.2025 saakka. Perustuslakivaliokunnalla ei ollut huomauttamista sääntelyn tavoitteisiin tai sisältöön. Valiokunnan mukaan sosiaali- ja terveysvaliokunnan oli kuitenkin syytä varmistua ehdotetun sääntelyn yhteensopivuudesta EU:n yleisen tietosuojasetuksen kanssa ja selkeyttää sääntelyä. Perustuslakivaliokunta kiinnitti lisäksi valtioneuvoston huomiota arvioitua ehdotusta laajempaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietoja koskevan sääntelyn selkeyttämisen tarpeeseen.

(4) Perustuslakivaliokunnan mielestä nyt käsiteltävää lakiehdotusta voidaan arvioida olennaisilta osin samoin. Valiokunnalla ei ole huomauttamista ehdotetun sääntelyn tavoitteisiin tai sisältöön. Valiokunta kiinnittää kuitenkin edelleen valtioneuvoston huomiota sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietoja koskevan sääntelyn selkeyttämisen tarpeeseen.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Perustuslakivaliokunta esittää,

että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Valiokunnan lausunto PeVL 3/2025 vp

Helsingissä 20.2.2025

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Heikki Vestman kok

jäsen Fatim Diarra vihr

jäsen Petri Honkonen kesk

jäsen Hannu Hoskonen kesk

jäsen Atte Kaleva kok

jäsen Teemu Keskisarja ps

jäsen Kimmo Kiljunen sd

jäsen Johannes Koskinen sd

jäsen Jarmo Lindberg kok

jäsen Mats Löfström r

jäsen Mira Nieminen ps

jäsen Johanna Ojala-Niemelä sd

jäsen Karoliina Partanen kok

jäsen Onni Rostila ps

jäsen Johannes Yrttiaho vas

varajäsen Elisa Gebhard sd

varajäsen Jani Mäkelä ps

varajäsen Henrik Vuornos kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Johannes Heikkonen